

**Pázmánd Község Gesztenye fasor utcai vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*)
állományának favizsgálata**

Készítette: Szügyiné Dr. Bartha Krisztina

Favizsgáló és faápoló szakmérnök szakirányú továbbképzési szak

MATE, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső konzulens: Dr. Kohut Ildikó, adjunktus, TTDI, Dísznövénytermesztési és
Dendrológiai Tanszék

Külső konzulens: Dr. Szügyi Sándor, okleveles kertészmérnök, minősített favizsgáló-és
faápoló

Célkitűzéseim között szerepelt Pázmánd község Gesztenye fasor utcájában található vadgesztenye fasori állomány vizuális- és műszeres favizsgálata. A favizsgálati eredményekre alapozva a fakataszteri adatok frissítése, kezelési, ápolási javaslatok készítése. A fák forintban kifejezett értékének meghatározása, különös tekintettel a faápolást követő faérték növekedésre. Javaslat tétel arra vonatkozóan, hogy a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága által kiadott természeti emlékké nyilvánítást a Gesztenye fasor lakóingatlanok előtt álló fáira is kiterjesszék. A szemrevételezés során felmértük a gyökérzet, a törzs és a korona általános állapotát, valamint az egészségi állapotukat. Összesen 29 fát vizsgáltunk meg vizuálisan és 3 fát műszeresen.

A vizsgálat fák gyökérzetének állapota főként hármas és négyes kategóriába tartozott, így ezeknek a fáknek a védelmére fokozottan figyelni kell a későbbiekben során, bármilyen közterületi munka, vagy a lakóingatlant érintő felújítás esetleges kocsibeálló kialakítása során. A fák törzsének szemrevételezése során egyértelmű károsodások voltak tapasztalhatóak, melyek a később elvégzett koronaemelésből és vágás lehasadásokból származnak. A további állapotromlást mindenképpen el kell kerülni. A vizsgált fák jelentős részénél 25%-os lombvesztéset láttunk, mely az asszimilációs felület csökkenésén keresztül a fa folyamatos leromlását eredményezi. Szárazgallyazással, a beteg és sérült koronaelemek eltávolításával a korona állapota javítható, így ezeket az ápolási munkákat mindenképpen le kell végezni. A fák egészségi állapotukat tekintve a termőhely által meghatározott életkoruk előtt lecserélendőek, de mivel jelentős környezeti és anyagi értéket képviselnek, így rendkívül fontos a szakszerű beavatkozás, faápolási tevékenység, illetve a rendszeres felülvizsgálat azért, hogy a lehető leghosszabb ideig biztonságosan fenntarthatók legyenek. Az utcában található fiatal egyedekről elmondható, hogy jó egészségi állapotban vannak, gyökér-és törzs sérülések még nem láthatóak

rajtuk. Esetükben a koronaindító metszését kell szakszerűen elvégezni, ennek hiányában olyan fahibák alakulnak ki a koronában, melyek későbbiekben ronthatják a fa életkilátásait, esetleg általuk a fa veszélyessé válhat.

A műszeres mérések során a GF_12 faegyed nem mutatott rendellenességet a talaj felett mért 20 cm-es mérési magasságon, mivel a vizuális vizsgálaton sem tapasztalhatunk jelentős fahibát, így az ápoló gallyazáson kívül egyéb teendő nincs vele. A GF_20 jelű esetben a gyökérnyaki zónában szemmel látható sérülések voltak megfigyelhetők, valamint a korona és a törzs állapota is fahibára utalt, így 2 rétegben, 20 és 160 cm-es magasságban végeztük a Fakopp 3D vizsgálatot, feltételezve, hogy a korhadás hosszanti irányba terjed. Mindkét rétegben korhadást mértünk, így a fő feladat a fa jelenlegi állapotának fenntartása, rendszeres ápolás, növényvédelmi feladatok elvégzése, a fa életkörülményeinek optimalizálása. Javasolt továbbá a korona 15-20% körüli kurtítása, mellyel a fára nehezedő szélterhelés mértéke, így a törés kockázata tovább csökkenthető. A GF_21 jelű vadgesztenye esetében a gyökérnyaki korhadás folytatása a törzsön szabad szemmel is jól látható volt, emiatt 3 rétegben (20, 50 és 160 cm) is elvégeztük a fakopp vizsgálatot. A vizsgálat eredménye szerint ez a fa már mérsékelt kockázatot jelent, ezért a korona kurtítása (20%) ebben az esetben is szükséges. A rendszeres ápolását és évenkénti vizsgálatát el kell végezni.

A faérték számítás során megállapítottam, hogy jelenlegi állapotában a fasor 34 millió forintot meghaladó értékű, a legértékesebb fája a GF_29 jelű vadgesztenye, melynek értéke 4 millió Ft-ot is meghaladja. A szakszerű ápolási munkák elvégzésével számításaink szerint a fasori állomány értéke 50 millió Ft körüli összeget is elérheti.

A fasor jelentős természeti és anyagi értéket képvisel, a község legértékesebb faállományáról van szó, azonban a természeti emlékké nyilvánítás a fasor jelenlegi egyedeire nem terjed ki, ezért javasoljuk a teljes fasori állomány természeti emlékké történő besorolását.